

Pan ředitel a jeho děcka (nejen) na konci světa

Před pár lety jsme s manželem dlouze hledali školu pro našeho syna a vnitřní klid jsme našli až na konci světa – v Březové (u hranic se Slovenskem) – u laskavého a dobrosrdečného pana ředitele Zimčíka. Jako by nad námi rozprostřel svá křídla. Od té doby jsme tuto školu doporučili mnoha rodinám a všichni jsou zde moc spokojeni. Tento rozhovor byl neuvěřitelně košatý, nasmáli jsme se a já hitala příběh za příběhem. Poslouchala bych celý den. Bylo to jak v napínavém filmu – soudy, rozvody, alkohol, sociálka, šikana. Pan ředitel o sobě říká, že není žádné ořezávátko. Pro mě je bojovníkem za práva dětí. Za „svoje děcka“ se totiž dokáže postavit i poprat.

Text: Barbora Chuecos
Foto: archiv L. Zimčíka

Před pěti lety s prváky. Ten v oranžovém triku za mými zády je Manolito, Čechošpaněl – náš žák, který každý rok v červnu tráví několik týdnů v naší škole.

Než budete číst dál, měli byste vědět:

Ludvík Zimčík převzal v roce 2001 malotřídku v obci Březová. Ta byla se svými třiatřiceti žáky téměř před krachem. Zachránil ji tak, že rodičům nabídl individuální vzdělávání – nejdříve na prvním, pak i na druhém stupni. Celý vyučovací systém je teď dokonale propracovaný a od roku 2014 funguje navíc i plně distančně s možností každodenní on-line výuky. K základní a mateřské škole přibýlo navíc i lyceum. Tyto tři školy mají v současnosti celkem přes 1 300 žáků, což je víc, než je počet obyvatel v Březové!

Odkud se bere ta vaše ohromná láska k dětem?

To musím jít trochu zpátky. Vyrůstal jsem v době, kdy se lidé brali brzy. Mně bylo tenkrát devatenáct a půl a moji ženy sedmnáct a půl. Měli jsme dvě dcery a po necelých deseti letech jsme se rozešli. Já tím strašně trpěl. Když jsem si našel novou partnerku, rychle jsem si vyjasnil, že člověk nemusí být vždycky biologickým otcem. S novou manželkou jsem vyženil i dceru, a to je prostě taky moje dcera. Je moje, i když není biologická. Já jsem si brzy ujasnil, že děcka mám rád. Ne každý člověk to dovede – přijmout je bezvýhradně.

*// Je potřeba znát příběhy
těch dětí a vědět, v jakém
sociálním prostředí žijí. //*

Viděla jsem vás ve škole, jak se s dětmi zdravíte a jak si s nimi povídáte. Bylo jasné, že k nim máte hezký vztah a ony k vám. Není tam cítit žádné napětí nebo nepříjemný strach z autority. Čím to je?

Za děckama do školy i do školky jsem chodil a pořád chodím rád, dennodenně, a baví mě je pozorovat. Každé je jiné a na každé platí něco jiného, ale s každým se dá domluvit. Vždycky přemýšlím, proč je dítě takové, jaké je. Je potřeba znát příběhy těch dětí a vědět, v jakém sociálním prostředí žijí. Třeba jeden náš žák žije v rodině, kde maminka pije extraligu. Tatínek to samé. Tak komu chcete dávat poznámky za to, že dítě nemá sešity a učebnice? Tomu dítěti nebo těm rodičům, co se nestarají? Snažím se prostě vždycky do každého vcítit a vidět v něm to dobré. V tom pochopení dětí mi asi pomáhá i moje poslední dcera, Tereška. Dcerce je 27 let a má Aspergerův syndrom. Mně ani manželce, natož někomu jinému, se nepodívá do očí. Má problémy se sociálním kontaktem. Bojí se i děti, ale když se s někým seznámí, je upovídaná a upovídáná. Má takové ty svoje rituály. Když třeba chodila do základní školy, tak se učila a přitom se točila v kruhu. Nebo přišla domů, přiběhla ke mně a říká: „Tati, ty jsi mi něčím hýbal na stole.“ Na určité věci je prostě pedant. Ale je moc šikovná a má spoustu zájmů: fotí, natáčí, zpívá, má asi šest kytar. Má prostě svůj život.

Pojďme teď na chvíli do vašeho vlastního dětství. Vy jste vyrůstal v jakém prostředí?

Já jsem ze silně věřící rodiny a žili jsme na vesnici, která měla asi 2 500 obyvatel. Tata – jak se říká u nás na Moravě – byl obyčejný zedník, ale svoji práci dělal velice dobře. Byl taky muzikant v dechovce a rád si vypil, ale v životě na nás nesáhl. Mám na něj krásné vzpomínky. Mamka byla obyčejná, jednoduchá, vesnická žena. Dali nám se sestrou a bratrem všechno.

Ludvík Zimčík (vlevo dole ☺)

Ríkají o něm, že dělá všechno jinak, a on je na to hrdý. Právem. Má za sebou 38 let ve školství. Už v roce 1990 se ve svých třiatřiceti letech stal ředitelem školy se 60 zaměstnanci a 550 dětmi. Byl průkopníkem právní subjektivity základních škol a pomáhal v této oblasti ředitelům jiných škol. Podílel se na založení první soukromé vysoké školy na Moravě a pracoval zde i jako zástupce rektora.

Vybavíte si z dětství nějaký konkrétní moment?

Rád vzpomínám, jak jsem se taty ptal: „Tati, a proč ty nejsi u těch komunistů?“ Šli jsme po cestě a tata říká: „Viš, až budeš starší, tak to pochopíš.“ A já jsem pokračoval a ptám se ho: „A proč nejsi aspoň v ROH?“ A on se zase usmál a říká: „Viš, až budeš starší, tak to pochopíš.“ Pochopil jsem.

To je krásné.

Materiálně nám prostě dali všechno, ale tu nadstavbu jsem získal díky knížkám – od malíka jsem rád četl. Do sedmé třídy, do prázdnin, jsem měl být farářem.

Farářem?! Jak to?

Protože mým vzorem byl jeden pan farář tady od nás. On byl sportovec a v padesátých letech byl za svoje názory v kriminálu. Vybral si mě za ministranta a měl na mě velký vliv.

V sedmé třídě v učebně chemie. Pan učitel Bartoš vysvětluje, přihlíží pan ředitel Sebestík, spolužák Toňa Richtr a já.

Nikdy na něho nezapomenu. V sedmém ročníku jsem začal mít pochybnosti. Nemohl jsem snést, jak v kostele lidé mluví falešně, pak vyjdu ven a nám děckám říká: „Vy parchanti!“ Říkal jsem panu faráři, že odříkávat otcenáš večer nebudu. On na to: „Ludvíku, vyprávěj si s tím pánem Bohem.“ A vysvětlil mi jak. Držím se toho do teď, i když neprojektuju. Bydleli jsme 20 metrů od kostela a tím, že jsem tam nechodil, jsem byl pro maminku až do její smrti neznabožem.

Povíte mi o ní víc?

Maminka zemřela před třemi lety a chybí mi čím dál víc. Třeba po rozvodu jsem byl takový jakoby rozevlátý a v těch devětadvaceti jsem dokázal ocenit, jak se za mě tato obyčejná, prostá žena dokázala postavit a jak mně pomohla, když mi bylo fakt psychicky špatně. O tatínka jsem přišel velice brzy. Jemu tehdy nebylo ani 50.

Jak vzpomínáte na školu?

Do školy jsem začal chodit v roce 1963. Ve třídě nás bylo 36. Tehdy se chodilo do školy i v sobotu. V první třídě jsem slyšel svoje spolužáky, jak říkali: „Mamička mi řekl, tatiček mi řekl.“ Neboli rodičům vykali. A já jsem se strašlivě styděl, že z těch 36 žáků jsem jediný, který rodičům tyká. Tak jsem začal mamce a tatkově vykat a vykal jsem jim až do smrti.

Opravdu? To je zajímavé... Často říkáte, že každý žák by měl ve škole zažít pocity úspěchu – některý v češtině, jiný třeba za pracovitost a další za ochotu. Jak jste to měl ve škole vy? Bavilo vás to tam?

Sprť jsem nebyl, ale do školy jsem chodil moc rád. Od první až do deváté třídy.

Pak už ne?

Moje sestra, když viděla můj index z vysoké školy, se mě ptala: „Mohli bys mi vysvětlit jednu věc? Jak je možné, že tady máš jen jedničky, občas dvojku a na gymplu jsi měl trojky i čtverky?“ A já jí na to řekl, že teď dělám to, co chci dělat. Gympl mě nebavil. Ještě 20 let po gymnáziu jsem měl tak jednou za dva měsíce sen, kdy jsem se budil naprosto zpocený. Ten sen měl stále stejný průběh: Hodina matematiky. „Zimčíku, pojďte k tabuli a fkněte, kde jste byl včera.“ Vite, já jsem chodil často za školu, měl jsem jiné zájmy, byli jsme mladí... takže gympl jsem prostě jenom prošel. Kdežto na vysoké mě to vyložené

bavilo. Sice jsem se nedostal na práva, což byl můj sen, ale učitelství mi taky sedělo.

Jaké předměty jste měl nejradši?

Ty, co učím. Češtinu, dějepis, zeměpis, všechny společenské předměty. Prakticky všechno mimo matematiku a fyziku.

Pamatujete si nějakého vašeho oblíbeného učitele?

Určitě! Já měl školu opravdu moc rád a do dneška vzpomínám na hodiny většiny mých učitelů od základní školy až po vysokou. Byly to pro mě velké osobnosti. Já ještě patřím do generace, kdy jsme si učitelů víc vážili. Od každého jsem si něco vzal, a to jsem se pak snažil uplatňovat v praxi.

Těšil jste se jako dítě vůbec na prázdniny, když jste školu tak miloval?

Ano. To byly prázdniny běžného venkovského kluka. Vím, že je ohromný technologický rozdíl mezi současnými dětmi a naší generací. Já se učil rád a učil jsem se dobře. Přišel jsem ze školy, hodil jsem tašku za vrata a šel jsem ven. Klidně jsem tu chodil pět i deset kilometrů do nejbližších lesů, protože Dolní Němčí, kde jsem vyrůstal, moc zalesněná není. Chodil jsem sám a naši o mě strach neměli. Les, ptáci, zvířata. Já byl velký foglarovec a miloval jsem časopis ABC. S klukama jsme vytvářeli hlinky přírody a raketové posádky. My jsme byli pořad venku. Koupali jsme se v kačáku, protože nic lepšího tady nebylo. Neměli jsme problém si z hadice napustit vodu, do toho trochu octa a cukru, zamíchali jsme to a měli jsme ohromné osvěžující nápoj. To jsou zážitky, které bych za nic nevyměnil. Současné děti tohle nemají a myslím, že jsou o něco ochuzené.

Nyní bydlíte v Březové?

Ne. Většinu života jsem strávil na Moravě a bydlím v Dolní Němčí. To je obec, která má asi 3 000 obyvatel a je to v nížině proti Březové.

Do práce tedy denně dojíždíte?

Ano, je to 18 kilometrů a je to pro mě stále zážitek, protože jezdím po těch malých silničkách v Bílých Karpatech – mezi těmi kopci – a moc rád se kolem sebe dívám. Konkrétně když sjíždím do Březové – to je jak pohled na nějakou alpskou vesničku, kde vidíte dominantu kostela.

Jak vznikl ten krásný název Škola na konci světa?

Asi v roce 2013 k nám přijela natáčet Česká televize a já jsem tam několikrát tento obrat použil. Tomu režisérovi se to tak líbilo, že to použil i v anotaci k tomu pořadu a já jsem to od té doby začal používat; dnes si už říkáme Školy na konci světa. Vite, my tady skutečně na konci světa jsme. Na hranici se Slovenskem jsou to jen 4 kilometry. Bílé Karpaty jsou nádherné. Právě za těmi desatero horami a desatero řekami, jak já říkávám, jsem si v klidu začal dělat projekt školy, tak jak si myslím, že by škola měla být – pro děti, ne proti dětem.

Jak to myslíte – „pro děti“?

Většina škol o tom mluví, mluví o individuálním přístupu, ale z těch příběhů tisíců dětí, které tu máme, můžu říct, že je to přesně naopak. Když ne denně, tak obden slyším nebo čtu příběhy dětí, jejichž rodiče žádají, aby k nám jejich děti mohly přejít. To se někdy dozvídáte hrůzné věci a dělá se vám z toho špatně. Třeba jsme sem přijali jednoho chlapce, jmenoval se Marek, ve své škole se dostal do velkých problémů. Zrovna vstupoval do puberty a k tomu se jeho maminka rozcházela

„Je potřeba znát příběhy těch dětí a vědět, v jakém sociálním prostředí žijí.“

s tatínkem. Chlapec o něj nechtěl přijít, takže na sebe upozorňoval. Bylo to prostě jen volání SOS. Toto lidé kolem něj nepochopili. S Markem jsme tady probrali pravidla chování a odcházel od nás jako jedničkář. Byl to super kluk, všechno bylo v pohodě a bez problémů.

Čím se podle vás školy Březová liší od ostatních?

Snažíme se pomáhat všem dětem. Děti jsou různé a některé potřebují jinou školu než klasickou. Jsme tedy škola, která má fyzicky sice málo dětí, ale vzdělání nabízíme dětem po celé republice i v zahraničí. To oceňují zejména ti rodiče, jejichž děti jsou jiné, nějak znevýhodněné nebo i postižené či jsou to např. sportovci. (Mimochoodem mezi letošními maturanty je Matěj Kovář působící jako fotbalový brankář v Manchester United.)

Jak jste se vlastně do Březové tehdy dostal?

V roce 2001 se tady v okrese Uherské Hradiště vyhlášoval konkurs na 5 škol a já si vybral tu nejmenší – Březovou. Některé žáky z Březové jsem totiž už trochu znal z dřívější doby a zamiloval jsem si je pro takovou jejich čistotu, průzračnost a přímost. Přišel jsem ale do školy, která byla na zavření. Počet žáků základní školy klesl až na 33 a do mateřské školy, která byla její součástí, chodilo asi sedm až devět dětí. Z té nevýhody školy na konci světa před zrušením jsem se pokusil udělat výhodu.

Považujete se za vizionáře?

Ne. Já jsem jenom praktik.

„Šprt jsem nebyl, ale do školy jsem chodil moc rád.“

Fakt? Mné právě přijdete jako ohromný vizionář.

Já si vystačím se starým dobrým Komenským a k tomu prvky z Daltona, Montessori, jenského plánu nebo otevřeného vyučování. Od každého si беру něco. Z každé školy, kde jsem pracoval, jsem si vždy něco odnesl a začal to naplňovat tady v té malické Březové. Bylo mi jasné, že nám v naší malé zapadlé malotřídce nikdo nic nedá jen tak a že musíme sami dokázat, že na to máme. Jsme tady na konci světa, kdo nám sem bude jezdit? Když nemáme děcka, tak si je seženeme. Prostě musíme nabídnout něco jiného. To byl náš začátek. Mám kolem sebe mladé lidi, kteří si uvědomují, že by tady takovou práci nesehnali. Jsem pyšný, že jsme to dokázali bez peněz někoho jiného. Museli jsme prokázat, že umíme psát projekty a žádat o dotace. Všechno se dá. Trvalo to možná delší dobu, ale o to víc mě to těší.

Nikdy nezapomenu, jak jste mi před pár lety říkal, že žáky mezi sebou nesrovnáváte, že se na každé dítě díváte individuálně a hodnotíte jeho osobní pokroky. To bylo pro mě tenkrát jak balzám na duši. Mám ale pocit, že dnešní školy jsou právě na srovnávání a známkování hodně postavené, ne?

Přesně. To prostředí je teď strašlivě zaměřené na výkon. Zrovna včera jsem se dozvěděl od jedné mé bývalé žáčky, která šla se mnou od mateřské až po devátou třídu, že už je inženýrka, a šlo to i bez osmiletého gymnázia. Není potřeba děcka nutit do všeho možného jen proto, že to dělají jiní rodiče. Já jsem absolvent běžné vesnické základní školy, gymnázia v malém městě (v Uherském Brodě) a nemyslím si, že jsem se naučil méně než ostatní. Vim, že je ta doba teď jiná, ale přesto si myslím, že není vždy potřeba děti nutit do tolika činností.

Zaujalo mě, jak říkáte svým učitelům: „Vnímejte rodiče jako experta, který zná své dítě nejlépe.“

To je praxe, zkušenost. Maminkám a tatínkům říkám: „Pokud má jít vaše dítě do školy nebo přišlo ze školy a začne si stěžovat na bolesti břicha, tak je to první známka toho, že se ve škole něco děje. Něco špatného.“ Je potřeba děti dobře pozorovat.

Stává se, že domácího vzdělání děti nebo rodiče zneužívají?

Ano, stává se to. Jsou rodiče, kteří to myslí velice dobře, ale jsou i takoví, kteří si to chtějí individuálním vzděláním ulehčit. Ono se to ovšem brzy pozná a ti rodiče na to sami dojedou. Těba nejsou ochotni svoje děti učit a vzdávají to.

„To prostředí je teď strašlivě zaměřené na výkon.“

Jak oponujete těm, kteří tvrdí, že vaše škola dálkově vzdělávané žáky nepřipravuje dostatečně?

To je ztráta času. (smějeme se) Já tady přece nebudu dávat nějaké statistiky, kolik dětí se dostává na střední školu nebo že vystudovaly a jsou z nich už vysokoškoláci. A co to je vůbec – dostatečně a nedostatečně? Stačí se podívat na výsledky jednotlivých přijímacích zkoušek na střední školu. To je fakt ztráta času. Když má člověk nějaký názor, tak i kdybyste mu přinesla tisíc argumentů na platinovém podnose, neuzná to. Je zbyteč-

ně někomu vyvrátit jeho názor. Kolik těch posměšků a poškřebků za zády jsem cítil nebo slyšel zprostředkované k našim základním nebo středním školám a teď je ticho. Máme hotových 18 maturantů v dálkové formě vzdělávání. Je prostě zbytečné na to reagovat.

Jsem si skoro jistá, že jste zažil a patrně stále zažíváte dost kritiky. Jak se s ní vyrovnáváte?

To je jako s vafelím. Ať uvaříte cokoli, vždycky to někomu chutná a někomu ne. Samozřejmě tu kritiku vnímám, ale prostě se snažím budovat školu pro děcka nejlépe, jak umím. Většinou se navíc ozývají ti, kteří sami nic moc neudělají. A když všichni říkají, že to nejde, to je pro mě vždycky obrovská výzva.

„Já ještě patřím do generace, kdy jsme si učitelů víc vážili.“

Občas si povídám s jinými rodiči, kteří u vás taky mají děti, a často narážíme na veliký strach, co bude se školou, až půjdete do důchodu.

Pracuju na tom. Roky říkám: „Toto není one man show.“ To prostě není projekt jednoho muže. Jasně, že o tom přemýšlím. Mám svoje zdravotní problémy – a za pět minut to se mnou třeba sekne – ale ještě se nechystám končit. Je pravda, že kruh se uzavřel, jenže je ještě potřeba chvíli pracovat na tom, aby to pokračovalo. A pak je to o tom, že se vymění jedna figurka a jede to dál. Samozřejmě se tu snažím lidi vychovávat a jsem na ně moc pyšný. Někdy to chvíli trvá, protože já jsem dost přísný. To, co rodičům slibíme, musíme dodržet.

Jaké máte plány do budoucna? Je ještě něco, co chcete zrealizovat?

Dobudováváme nový kabinet a na místě školní zahrady bude krásné multifunkční hřiště. Měl bych další nápady, ale spíš bych chtěl některé věci zjednodušit a upevnit tak, aby to všechno fungovalo i beze mě. A pan starosta mluvil nedávno o vysoké škole u nás na konci světa...

Taky mě to už napadlo. A co vy na to?

Už sestavuji pracovní tým, ze své praxe mám příslib spolupráce od několika univerzitních profesorů, docentů a odborných asistentů. Chystáme zase jen ryze dálkovou formu vzdělávání.

To je skvělé! A jak se vám daří skloubit rodinu a práci? Mám čtyři dcery a mám je rád. S manželkou si užíváme všechna naše vnoučátka i naši pravnučku, hlavně se jim věnuje tedy manželka.

Stěhuje si vaše rodina, že se

jim věnujete málo?

Ne. Od práce mě nikdo neodtahuje. Vite, my už jsme s manželkou spolu 30 let, vidíme se denně, já respektuju ji a ona respektuje mě.

Moc se mi na Facebooku líbilo, jak jste pekli takový ten krásný koláč. Nazýval jste ho, myslím, vdolkem. To je nějaký váš speciální recept?

Ne, takto mě to naučila matka. Já byl takový netypický kluk. Moje sestra, která je o dva roky mladší, byla spíš jako kluk. A já se zas od malíčka točil kolem maminky, vařil jsem s ní i pekli. Vite, jak já relaxuju? Rád umývám nádobí a u toho si přemýšlím.

A doma tedy pečete i vaříte?

Jo, jo. Třeba když přijede Kateřina – jedna z mých dcer – tak se ptá: „Bude kačenka nebo husička?“ A chce k tomu to nebo ono. Já jim prostě nic neodmítnu. Ony mě znají a dávají mi prostor na práci, ale zároveň si se mnou dělají, co chtějí. Jsem rád, že je všechny mám.

Co byste chtěl na závěr vzkázat všem rodičům? Co je podle vás nejdůležitější, ať už při výběru školy nebo při výchově dětí?

Vaše dítě není moje dítě ani naší školy nebo jiné školy, ale ani státu. Je to vaše dítě a vy byste měli nejlépe vědět, co pro něho chcete, tak mu život udělejte co nejlepší.

Moc děkuji za krásný rozhovor a všechnu lásku, kterou rozdáváte. Hodně štěstí a radosti!

Podívejte se na:
www.zsbrezova.eu

Při jedné z návštěv s dcerami, vnoučkami i pravnučkou.

Upozornění: čtení tohoto časopisu vám může změnit život k lepšímu.

kmen

PRAVÝ DOMÁCÍ ČASOPIS

ČÍSLO 9/20 Kč 68

8. ROČNÍK

Hanka
Zemanová
**Rythmus
jako lék**
rozhovor

Rozhovor
**Jan
Budař**

Jsem renesanční
člověk

Slovníček
SWAP
... a věci ožijí

Cena 68 Kč / 3,38 €

OBSAH

JAN BUDAŘ /4
Renesanční člověk
z povolání

RYTMUS JAKO LÉK /26
doporučuje Hanka
Zemanová

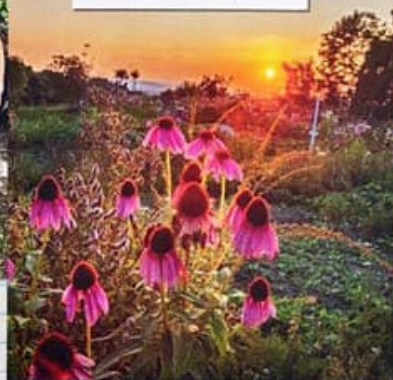
ŠKOLA NA KONCI SVĚTA /16
rozhovor s ředitelem
Ludvikem Zimčíkem

ANASTÁZIE /36
nejstarší certif.
přírodní zahrada
v Česku očima její
zakladatelky

CESTA ZA INDIÁNY /12
Jak jsem si přiznala
svůj dar

SWAPUJETE? /23
swapujte a věci ožijí

VYKUŘTE SI /14
dýmku míru

ČESKÁ POLE /52
očima mladého
technika Vaška Nováka

